

Sinterklaas is nooit ver weg...

Artikel verschenen in Parochieblad 49 van 2016

Al is de heilige man Nicolaas, sedert 6 december terug naar Spanje, kan ik u bewijzen dat hij in Buggenhout 'nooit ver weg is'.

Te beginnen met een vers van H. Laurey:

'Sint Nicolaas, Goedheilige Man
Die oud is, maar niet sterven kan
Zolang nog ergens op de aarde
Een mensenkind zijn droom bewaarde.'

Maar concreter blijft de heilige Nicolaas bij ons aanwezig. Wij behoren tot de parochie met als patroonheilige: Nicolaas. Ons parochiecentrum noemt Nicolaas. Zijn beeld staat in de kerk, een altaarstuk stelt Nicolaas voor als bisschop van Myra terwijl hij de tempel van Diana vernietigt. Dit is een werk van Godfried Maes uit Antwerpen, vervaardigd omstreeks 1675. Heel belangrijk zijn de glasramen. Zij stellen allerlei symbolen voor die we kunnen linken aan het leven van de heilige Nicolaas. Ik ga mij echter beperken tot het glasraam uiterst rechts vooraan met de duidelijke afbeelding van de heilige Nicolaas.

Op dit glasraam zien we Nicolaas, een engel, en een kuip met 3 personages in. Onderaan staat vermeld: *Dono dedit Josephus Bosteels.*

Het Nicolaasglasraam in onze kerk

Nicolaas wordt voorgesteld als een bisschop met de traditionele attributen staf en mijter. Op zijn rechterhand ligt een boek (bijbel?) met 3 gouden balletjes of appeltjes. (Dit is een apart verhaal – mogelijk voor een latere inzending)

Verder staat er een engel (wordt duidelijk als u verder leest) en een kuip met - schijnbaar – 3 kinderen! In de vroege kunstvormen worden de figuurtjes veel kleiner afgebeeld dan de heilige om de hiërarchie aan te duiden.

Welk verhaal is hieraan verbonden? Basis van het verhaal zijn volgende verzen. Zij komen voor in het "Vie de Saint Nicolas" van Wace, één van de oudste Nicolaasgeschriften in de volkstaal.

'Drie clerici gingen naar school.
- Ik zal bondig zijn –
De waard doodde hen bij nacht.
Verborg de lichamen en stal hun goed.
Sint-Nicolaas hoorde ervan door tussenkomst van God.
En was ogenblikkelijk ter plaatse, zoals het God beval.
Hij vroeg de waard naar de drie clerici;
Die kon het niet verzwijgen en toonde ze.
Door middel van zijn gebed plaatste
Sint-Nicolaas hun ziel weer in het lichaam.
Omdat hij de clerici die eer aandeed
Vieren de clerici zijn dag
Met goed te lezen en te zingen
En mirakels op te zeggen'.

Het verhaal achter deze verzen

Drie clerici die aan de wandel zijn, vinden onderdak in een eenzaam gelegen herberg. De waard vermoedt dat ze rijk zijn en vermoordt hen 's nachts met behulp van zijn vrouw. Dan komt Sint-Nicolaas, in de gedaante van een bedelaar, vraagt onderdak en bewijst de schuldigen hun misdaad, onder voorwendsel dat hij vers vlees verlangt. Tijdens het gebed van de heilige verschijnt een engel die meldt dat de drie scholieren tot het leven teruggekeerd zijn.

Een andere versie

Scholieren, die van voorname afkomst en rijk waren en veel geld bij zich hadden, begaven zich naar Athene met de bedoeling daar wijsbegeerte te studeren. Ze wilden echter eerst Sint-Nicolaas zien om zich aan zijn gebeden toe te vertrouwen en kwamen in de woonplaats van de bisschop aan. De herbergier bemerkte hun rijkdom. Gedreven door een boze geest doodde hij hen, slachtte hen gelijk zwijnen en borg hun vlees in een tobbe. Een engel seinde dit aan Nicolaas. Deze begaf zich meteen naar de herberg en wees de baas op zijn wangedrag. Deze voelde vreselijk berouw en Sint-Nicolaas bracht de kinderen door zijn gebed opnieuw tot leven.

Oorsprong van dit verhaal

Het blijft een vraag waar deze legende haar oorsprong vindt. Duidelijk is dat de oorspronkelijke teksten verwijzen naar jong volwassenen, studenten, scholieren, clerici. En sommigen brengen dit in verband met de bloeiende Nicolaascultus aan de universiteiten, waar de jongeren behoefte hadden aan een eigen patroonheilige. Uit liturgische teksten blijkt dat Nicolaas op de eerste plaats een Grieks-Orthodoxe heilige is. Dit blijkt uit de vele Nicolaaskerken in het Oosten maar ook de toename van de naam Nicolaas. Vanaf de 9^e eeuw wordt elke donderdag tijdens het jaar toegewijd aan de heilige Nicolaas, een eer die geen enkel andere heilige te beurt viel. Een Russisch spreekwoord zegt: 'Als God zou sterven, maken we Nicolaas tot God.' Voor de heilige Nicolaas werden heel wat feestredes geschreven. Hij wordt erin geprezen als de algemene helper en redder van de mensen.

Conclusie

Het moet een hele evolutie zijn: van de Nicolaas van Myra naar de Sinterklaas die op zijn schimmel en met zijn hulpje over de daken wandelt. Boeiende lectuur voor wie interesse heeft. vb. Van Nicolaas van Myra tot Sinterklaas van Rita Ghesquiere. Ik wil toch nog even verwijzen naar de waarde van de glasramen in onze kerk. Alle symbolen kunnen verklaard worden aan de hand van gepubliceerde teksten. De verhalen over Nicolaas van Myra zijn oorspronkelijk religieuze verhalen. Nicolaas geeft de kerk een gezicht: hij is de mens die Jezus navolgt en kiest voor de anderen en zo voor de Andere. Of het nu Sinterklaas of Sint Maarten is: het zijn de vrienden van onze kinderen en zolang ze erin geloven is het voor hen een boeiende belevenis.

Zuster Rita